

פרשת תזריע - מצורע - ויקרא י"ב - ט"ו

(מאת יוסי עובדיה)

בדרך כלל קוראים את שתי הפרשות האלה ביחד בבתי הכנסת באותה שבת, והפרשות מאוד קשורות אחת בשנייה.

מבט כללי על הפרשות

פרק י"ב מדבר על המצוות בקשר ליולדת. פרק י"ג מדבר על המצוות והחוקים בקשר לנגע הצרעת באדם, בבגד או בכלי עור. פרק י"ד מדבר על כל מה שהמצורע שנרפא מצרעתו צריך לעשות, ובהמשך הפרק כתובים המצוות בקשר לבית שנגע צרעת פגע בו. פרק ט"ו מדבר על המצוות בקשר להפרשות מבשר הגוף, הפרשות זרע וזמן הנידה (המחזור) של האישה.

התמקדות בנקודות מרכזיות

כמובן אני לא אוכל להיכנס לכל הפרטים בפרשות האלו, אני רק אתמקד בשתי נקודות מעניינות:

הנקודה הראשונה:

בפרק י"ב כתוב על כך שהאישה לאחר לידת הבן תהיה טמאה 40 יום, ובמקרה של בת 80 יום. לאחר מכן עליה להביא לפתח אוהל מועד כבש כקורבן עולה ותור (יונה) כקורבן חטאת; ואם אין באפשרותה מבחינה כלכלית להביא כבש אז עליה להביא שני תורים או שתי יונות.

במסורת היהודית הנהוגה כיום, 40 יום לאחר הלידה מבצעים את פדיון הבן, אי אפשר לעשות זאת לפני כן כי האישה עדיין טמאה. גם מבחינה רפואית 40 הימים שלאחר הלידה נקראים משכב לידה.

ומה קרה בזמנו של ישוע?

לוקס ב' 22-24 "כִּאֲשֶׁר מָלְאוּ יְמֵי טְהָרָתָם לְפִי תוֹרַת מֹשֶׁה, הֶעֱלוּהוּ לִירוּשָׁלַיִם לְהַצִּיגוֹ לְפָנֵי אֱלֹהִים, כְּכָתוּב בְּתוֹרַת יְהוָה, שְׂכָל בְּכוֹר פֶּטֶר רְחֵם קְדוֹשׁ לַיהוָה יִקְרָא; וּלְהַקְרִיב קֶרֶבֶן כְּאֲמֹר בְּתוֹרַת יְהוָה."

כלומר לוקס מציין כאן שעשו לישוע פדיון הבן (ישוע הרי היה הבכור), כאשר לוקס מתייחס בדבריו כאן לא רק לפרק שלנו מויקרא אלא גם למה שכתוב בשמות י"ג 2: "קִדְשׁ-לִי כָל-בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל-רְחֵם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא" ומעניין שלוקס ממשיך ומציין גם איזה קורבן הביאו הוריו של ישוע "...שְׁתֵּי-תְרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה" - כלומר הורי ישוע, הורי אדוננו היו עניים, ידם לא השיגה לקנות כבש. זאת היתה המשפחה שאלוהים בחר שאדוננו ייוולד בה, איזה ענווה היתה לישוע "הוא אֲשֶׁר הָיָה קִים בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים לֹא חָשַׁב לְשַׁלַּל הַיּוֹת שׁוֹה לַאֱלֹהִים, אֲלָא הֲרִיק אֶת עַצְמוֹ, נָטַל דַּמּוֹת עַבְדֵּי וְנָהִיגָה כְּבִנֵי אָדָם" פיליפים ב' 6-7

מכאן אנו עוברים לנקודה הנוספת שרציתי להתמקד בה, **הצרעת והליך שהמתרפא מהצרעת צריך לעשות ולעבור.**

קודם כל בואו ונדבר קצת על **צרעת**.
צרעת היא מחלת עור שאוכלת את העור וגורמת לנשירת אברים.

פרק י"ג 44-46

"אִישׁ־צָרוּעַ הוּא, טָמֵא הוּא. טָמֵא יִטְמָאנוּ הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ נִגְעוֹ: וְהִצְרוּעַ אֲשֶׁר־בּוֹ הַנֶּגַע, בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרָמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פְרוּעַ וְעַל־שֵׁפֶם יַעֲטֶה (מכסה את פיו) (כל אלו מנהגי אבל) וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא: כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר הַנֶּגַע בּוֹ יִטְמָא, טָמֵא הוּא; בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ"

מפסוקים אלה ניתן להבין שהמצורע נחשב לטמא, כל זמן שהוא בצרעתו הוא כמו באבל, הוא יושב מחוץ למחנה וכאשר הוא הולך, הוא קורא "טמא, טמא" כדי שכולם ידעו ולא יתקרבו אליו.

אין לו אפשרות לבוא לקהל ה' ואין לא אפשרות להיות בהתחברות עם ה'. הוא מנותק מה' ומהתחברות עם אנשים. הוא כמו מת מהלך. דבר ה' מציין מספר מקרים שאנשים חלו בצרעת וברוב המקרים זה היה כעונש מה'.

מרים אחות משה (במדבר י"ב), גחזי משרת אלישע (מלכים ב' ה'), עוזיהו (דברי הימים ב' כ"ו).

בתנך אין עדויות רבות על מצורעים שנרפאו, וריפוי מצרעת נחשב לאחד מהאותות שהמשיח צריך לעשות. ניתן לראות זאת בתשובתו של ישוע לשאלת יוחנן בלוקס ז' 18-23 "האם אתה הוא אשר נועד לבוא או נחכה לאחר? תשובת ישוע היתה "לכו, והגידו ליוחנן את אשר ראיתם ושמעתם: ענרים רואים, פסחים מהלכים, מצרעים מטהרים, חרשים שומעים, מתים קמים, ועניים מתבשרים".

מכאן אנו עוברים להליך ההיטהרות מהצרעת.

ההליך כתוב בפרק י"ד, יש בו הרבה פרטים והרבה סמליות מהו ההליך?

פסוק 3 – המצורע שנרפא פונה אל הכהן, והכהן יוצא אל מחוץ למחנה ובודק את המצורע שנרפא.

פסוק 4 – המצורע שנרפא לוקח 2 ציפורים חיות, עץ ארז, תולעת שני ואזוב. שימו לב שמבחינת הצמחייה שהמיטהר לוקח ישנם את שתי קצוות הצמחייה - עץ הארז הגדול והאזוב הקטן.

פסוקים 5-7 - ציפור אחת שוחטים ואת השנייה טובלים בדם הציפור הראשונה ובמים חיים ומשחררים. המצורע שנטהר היה כמו כבול עכשיו הוא משוחרר.

פסוק 8 - אחרי טקס זה, המיטהר מכבס בגדיו, מגלח את כל שערו, רוחץ במים ויושב מחוץ לאוהל שבעת ימים. הוא מגלח את כל שערו, מתרחץ, מכבס את בגדיו ויושב שבעת ימים מחוץ לאוהל כך כולם יכולים לראות שאכן הוא באמת נרפא.

פסוק 9 - ביום השביעי שוב הוא מגלח את כל שערו, מכבס את בגדיו ומתרחץ במים.

פסוקים 10 – 20 - טקס הטהרה: עבור טקס זה המיטהר לוקח 3 כבשים, סולת ושמן. כל הטקס נעשה בפתח אוהל מועד, כלומר לפני כל המחנה. כבש אחד הוא קורבן אשם, כבש שני חטאת, והשלישי עולה. מדם קורבן האשם הכהן שם "על־תְּנוּךְ אֶזְן הַמִּטְהַר הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֱן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֱן רָגְלוֹ הַיְמָנִית" ואותו הדבר הכהן עושה עם השמן. את שארית השמן הכהן שופך על ראש המיטהר.

למה כל הטקסיות הזאת?
למה צריך את כל הדברים האלה והאם יש בזה איזה שהוא סמל?

אז קודם כל המיטהר מקריב קורבן אשם, כלומר הוא אשם מלפני ה' וצריך להיטהר. שמים את דם הקורבן על האזן, בוהן היד ובוהן הרגל כדי שה' יסלח למיטהר שלא שמע את קול ה', לא עשה את רצונו ולא הלך בדרך ה'.

שמים מהשמן על אותם מקומות כדי שרוח הקודש עכשיו תמשוך את האדם המיטהר לשמוע את קול ה', לעשות את רצונו וללכת בדרך ה'. קודם הסליחה (**הדם**) ואז המשיחה ברוח (**השמן**).

את שאר השמן הכהן שופך על ראש המיטהר כדי לציין שמעכשיו כל חיו יהיו משוחים לה'. ה' לא רק טיהר אותו מאשמתו אלא מושח אותו לשרות ה'.

אחרי קורבן האשם, הכהן מקריב את קורבן החטאת, כדי לטהר את חיי המיטהר, ואז מקריבים את כבש העולה כדי לציין שמעכשיו חיי המיטהר מוקדשים לשרת את ה'. (ראה הסברים לקורבן החטאת והעולה ויקרא א'- ה', ומשיחת הכהנים ויקרא ח'). המצורע היה כמו מת מהלך, עכשיו חיו ניתנו לו בחזרה, ועליו לחיות אותם לכבודו של אלוהים.

ואיך כל זה קשור אלינו היום?
גם אנחנו כמו המצורע היינו מנוודים, מורחקים מקהל ה', ללא התחברות עם אלוהים, וכמו מתים מהלכים אפסים ב' 1-6, יהודים וגויים. "...אָבֵל אֱלֹהִים הַמֵּלֵא רַחֲמִים אֱהָב אוֹתָנוּ, וּבְאֵהֲבָתוֹ הִרְבָּה, אִף כִּי מֵתִים הָיִינוּ בְּפִשְׁעֵינוּ, הִחְיֵנוּ עִם הַמְּשִׁיחַ — הֵן בְּחֶסֶד נוֹשְׁעֵתֶם! - נְהַקִּים אוֹתָנוּ עִמּוֹ וְהוֹשִׁיבֵנוּ עִמּוֹ בְּשָׁמַיִם, בְּמִשְׁיחַ יֵשׁוּעַ".
ולכן בגלל שאלוהים החייו עמו המשיח, את החיים האלה שהוא נותן לנו, אלוהים מבקש "...שֶׁתִּמְסְרוּ אֶת גּוֹפְכֶם קָרְבָן חַי, קְדוֹשׁ וְרָצוּי לְאֱלֹהִים; כִּי תַעֲבֹדוּהוּ עֲבֹדָה שְׂבִלֵב." (רומים י"ב 1)

אז בואו ונמסור את חייו אליו ונאהב אותו בכל ליבנו נפשנו ומאודנו כי הוא אהב אותנו ראשון.